

Міністерство аграрної політики та продовольства України
Миколаївська обласна державна адміністрація
Управління освіти і науки
Миколаївський державний аграрний університет

**УКРАЇНОЗНАВЧИЙ ВИМІР У СУЧАСНІЙ НАУЦІ:
ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТ**

**Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

13 квітня 2011 року

Миколаїв

Міністерство аграрної політики та продовольства України
Миколаївська обласна державна адміністрація
Управління освіти і науки
Миколаївський державний аграрний університет

**УКРАЇНОЗНАВЧИЙ ВИМІР У СУЧАСНІЙ НАУЦІ:
ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТ**

**Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

13 квітня 2011 року

*Конференцію зареєстровано в УкрІНТЕІ
(посвідчення № 78 від 01.02.11)*

Миколаїв

ББК 72 (4 Укр)+63.5 (4 Укр)

УДК 001.2 (477): 172.16

Українознавчий вимір у сучасній науці: гуманітарний
У-45 **аспект:** матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції,
13 квітня 2011 р., м. Миколаїв. - Миколаїв МДАУ, 2011 - 220 с.

У матеріалах збірника Всеукраїнської науково-практичної конференції «Українознавчий вимір у сучасній науці: гуманітарний аспект» розглянуто актуальні проблеми функціонування української мови і мов національних меншин та запропоновано шляхи їх вирішення; обґрунтовано феномен української культури в контексті європейської спільноти; обговорено інноваційні підходи в методиці викладання гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах різних профілів: проаналізовано найважливіші події й діяльність постатей у контексті об'єктивного вивчення історії України

Редакційна колегія:

д.т.н., проф. В.С. Шибанін; к.пед.н., доц. Н.Г. Шарата; к.т.н., доц. Т.В. Березовська; к.філол.н., доц. Т.П. Кравченко; асистент О.В. Кунашенко; асистент Д.В. Лукьяненко.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

© Миколаївський державний
аграрний університет, 2011

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА. Інноваційна спрямованість науково-навчальної діяльності кафедри українознавства Миколаївського державного аграрного університету.....	8
СЕКЦІЯ «Актуальні проблеми функціонування української мови і мов національних меншин».....	12
Абламская Е. В. Новые явления в русском языке постсоветского периода.....	12
Бабій Ю. Б. Тенденції функціонування української мови як державної.....	15
Бадейкова В. М., Булгакова Т. В. Основні способи словотворення іменників-неістот у повісті М. Коцюбинського «Гіні забутих предків».....	18
Баденкова В. М., Калмикова М. Г. Темпоральна лексика у творчості Ліни Костенко.....	20
Баденкова В. М., Коханюк О. О. Дієслівні синоніми у творах Ольги Кобилянської.....	23
Баденкова В. М., Лацановська М. М. Особливості антонімії поезії Василя Симоненка.....	25
Баденкова В. М., Шапошнік К. Г. Лексико-семантичні особливості застарілої лексики у творчості Т.Г. Шевченка.....	27
Гузенко С. В. Актуалізація другорядних членів речення в мові реклами.....	29
Димитрак М. О. Образование русских и украинских псевдонимов.....	32
Дрибница Е. В. Фоносемантическая структура текста как фактор его понимания.....	35
Зинякова А. А. Проблема походження української мови.....	38
Зинякова О. О. Вживання біблійних лексем узагальнено-метафоричного вжитку у мовленні школярів.....	40
Істоміна О. Л. Формування сучасної системи народно-розмовних антропонімів.....	42
Каленюк С. О. Державна мова в Україні.....	45
Коч Н. В. Теоретические аспекты исследования лингвокультурного концепта в диахронии.....	47
Кравченко Т. ІЛ Джерела формування термінології економіки АПК.....	50
Ландер М. А. Особливості абrevіатур зі значенням інструмента ля в сучасних галузевих терміносистемах.....	52
Лукьяненко Ю. В. Лингвокультурологический аспект словообразования наименований лиц в русском языке XX века.....	55
Мельник С. М. Нові словотвірні форманти сучасної української мови.....	58
Москалюк В. М. Мова як естетична реальність нації.....	61
Пауль Л. Г. Мовностильові засоби сатири та гумору в творах П. П. Глазового.....	64
Преподобна О. О., Зинякова А. А. Семантико-стилістичні функції кольороназв у романі В. Шевчука «Дім на горі».....	67
Рускуліс Л. В., Мікрюкова К. О. Проблеми мовної політики в Україні.....	70
Савчук М. П. Суспільний характер мовної норми.....	72
Садова Г. Ю. Специфіка фоносемантики жіночих імен Миколаївщини, популярних на початку ХХІ століття.....	75
Славітінська М. В., Ландер М. А. Продуктивні дериваційні тенденції в сучасній технічній термінології.....	78

Сорокіна М. О., Ландер М. А Формальне варіювання <i>дериваційних засобів</i> у технічній термінології.....	81
Супрун В. М. Демінутиви на позначення образу жінки в українському художньому мовленні	84
Тішечкіна К. В. Акцентуація дієприслівників в історичному аспекті	86
Тригуб Л. Г. Еволюція женского антропонимикона города Николаева с 1935 по 2005 год	89
Черниш І. Б., Зинякова А. А Наголошування іменників у поемі "Наймичка" Т.Г.Шевченка	92
Шарата Н. Г. Модифікація тексту у дискурсі	95
СЕКЦІЯ «Феномен української культури в контексті європейської спільноти»	98
Барташук О. Ю. Комерціалізація святкового простору на прикладі сучасного календаря хмельничан.....	98
Воронова Н. С. Ідеологія любові української культури 60-80-Х років ХХ століття	101
Каліцева О. В. Трансферний характер приданого в українському звичаєвому праві	103
Карпенко С. Д. Семантика ритуалу обміну в українській народній анімалістичній казці	106
Лукьяненко Д. В. Феномен «філософії серця» в українській літературі ХХ століття	110
Ромашок Л. М. Весняна календарно-обрядова поезія українців	113
СЕКЦІЯ «Інноваційні підходи в методиці викладання гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах»	117
Берегова Г. Д. Мовне виховання студентів аграрних закладів вищої освіти..	117
Бокшань А. І., Бокшань Г. І. Реалізація етнолінгвістичного підходу до аналізу поезій І. Малковича.....	120
Василькова Н. Л Засоби діагностики знань студентів з методики навчання української мови.....	122
Ганніченко Т. А. Формування професійної комунікативної компетенції майбутніх аграріїв у процесі мовної освіти	124
Давтян Н. П. Асоціативний експеримент як метод оцінки засвоєння дітьми концептів споріднення.....	127
Желязкова В. В. Дослідження мовних концептів кольору методом асоціативного експерименту.....	131
Кравченко Т. П. Специфіка викладання галузевої термінології у курсі української мови.....	133
Кунашенко О. В. Метод моделювання як головний чинник формування культури спілкування майбутніх менеджерів аграрного профілю	136
Мірошниченко І. В. Діалогічні методи як засіб навчання рідної мови	139
Шарата Н. Г. Інноваційні підходи в методиці викладання української мови (за професійним спрямуванням) у вищому навчальному закладі	141
Янкova О. М. Шляхи формування національної свідомості підлітків у сучасній школі.....	144
Ясіновська О. В. Просопографічний метод у викладати історії лінгвістичних учень	147

СЕКЦІЯ «Історія України: люди і події»	151
Березовська Т. В. Християнська благодійна діяльність родини Аркасів	151
Вассель О. Н. Мартовское восстание в Николаеве (из воспоминаний очевидцев)	153
Гаврилова І. В. Краєзнавчий музей: музейна педагогіка і студенти	157
Гадєв А. В. Керченско-Феодосийская операция 1941 г.	161
Гармашов И. В. 2-я Новороссийская бригада торпедных катеров черноморского флота (краткий исторический очерк)	165
Гладышев В. В. Евгений Замятин: письма из Николаева	169
Горбенко К. В., Смірнов О. І., Філатов Д. В. Археологічні дослідження лабораторії археології та етнології Наавчально-наукового інституту історії та права у 2010 році	173
Гребенников В. Б. Кургани Миколаївщини	176
Дегтярьов С. І. Про підготовку професорсько-викладацького складу університетів Російської імперії у другій чверті XIX століття	181
Дорошенко О. М. Трикратський сад В.П. Скаржинського	184
Захарченко В. Т. Роль козацтва у становленні державної свідомості українського народу	185
Клименко В. А. Символ українського національного відродження в історичній ретроспективі	188
Кокошко ф. І. Україна і Росія: різні підходи до викладання історії	191
Король В. М. Пропаганда переваг нацистського ладу в матеріалах окупаційної преси Сумщини (1941-1943 рр.)	194
Кришук Б. С. Роль подільського просвітянина Ю. Сіцінського у перекладі Святого Євангелія	196
Макушенко Я. С. Основні засади релігійного життя німців південної України наприкінці XVIII - на початку XX століть	200
Нестеренко В. А. Ставлення німецьких окупаційних властей до відродження церковного життя	202
Нефьодов Д. В. Висвітлення питання руху опору в південній Україні на сторінках «Історії міст і сіл УРСР»	204
Ревенко В. В. Житлова проблема сільського населення півдня України (1945 - 1955 рр.)	207
Хаєцький О. П. Бавовницька галузь на півдні України у 30-ті - 50-ті рр. XX ст.	210
Хрящевська Л. М. Роль польських колоністів у соціокультурному розвитку південної України	213
Шевчук А. В. М. Слабченко в Одеському інституті народної освіти	216
Шкварені, В. П., Гузенко Ю. І. Конструкторсько-космічний геній зі звичайного села Жовтневого району Миколаївщини	218
Щербина О. О. Завод ім. Андре Марті та його директори: період становлення суднобудівної промисловості Миколаєва після Громадянської війни	221
Щукін В. В. З історії села Балабанівка	224

О. В. Кунашенко

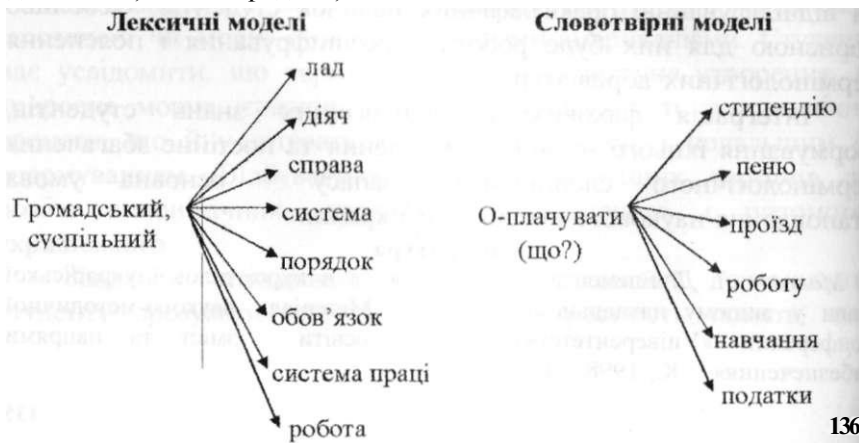
МЕТОД МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ГОЛОВНИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

У тезах означено й експериментально перевірено значення і вплив методу моделювання на формування культури спілкування майбутніх менеджерів аграрного профілю в умовах навчально-виховного середовища університету.

На сьогодні є актуальним питання щодо впровадження нормативного або варіативного курсу «Культура ділового спілкування». У зв'язку з цим важливо навчитися підбирати методики формування культури спілкування менеджерів аграрного профілю.

Метою цієї розвідки є аналіз залишкових знань у студентів II курсу, встановлений за результатами констатувального зрізу щодо сформованості комунікативного забезпечення мовленнєвої діяльності на основі впровадження **методу моделювання** висловлювань.

Важливо, що на першому зрізі студентам пропонувалося обрати лише правильні відповідники і утворити словосполучення. Для створення лексичних моделей нами було адаптовано вправи Н. М. Костриці, В. І. Свистуна, В. В. Ягупова; словотвірних - Н. Ботвини; лексичних моделей етикетних форм ввічливості - завдання О. Пономаріва [1, с. 107; 2, с. 119, 141; 3 с. 153]. Кількість запропонованих моделей сягала 15 (Схема 1), правильна відповідь оцінювалася в «1» бал, неправильна - «0» балів. Відповідною є система рівнів знань: 15-13 - високий; 12-10 - достатній; 9-7 - середній; 6-1 - низький.

Методика моделювання другого зрізу експериментального дослідження дала можливість майбутнім менеджерам зорієнтуватися у правильному виборі лексичної чи словотвірної моделі, що суттєво впливало на уміння обирати правильний варіант словосполучення і **вмонтовувати** його в текст усного або писемного висловлювання **відповідно до** норм сучасної літературної мови.

Результати апробації **означеного** методу підтвердили, що незначний відсоток студентів, **порівняно із** 1 курсом, виявили високий рівень сформованості **аналізованого** уміння (16%). Таких студентів характеризував **високий рівень** уміння вибору правильних лексем із **запропонованої моделі** и утворення словосполучення. **Цікаво, що аргументуючи вибір** лексем, студенти наводили приклади речень, де словосполучення уживалося. Зокрема, щодо вибору словотвірних лексем, вони легко розпізнавали їх лексичні відтінки і мали можливість вмонтовувати словосполучення у речення. Вибір етикетних форм ввічливості також показав найвищий результат.

Достатній рівень сформованості знань й умінь утворювати словосполучення та відтворювати синонімічні ряди слів і поєднувати їх із запропонованими у моделях виявили 21% студентів. Однак категорія таких студентів мала труднощі із розрізненням відтінків лексичного значення слова у словотвірних моделях.

Середній рівень уміння оперувати лексичними та словотвірними моделями виявили 23% студентів. Ця категорія кількісно суттєво не відрізнялася від даних першого зрізу. Такі студенти дали правильну відповідь на більшість запропонованих моделей, але часто плуталися у вживанні утворених моделей, обираючи неправильний варіант і, утворюючи словосполучення, намагалися аргументувати його (наприклад, особиста справа і особова справа). Стосовно правильного вибору етикетних форм ввічливості у таких студентів також виникали труднощі: переважно обирали неправильну форму, додаючи власні просторічні звертання, привітання, подяки, що вказувало на відсутність уміння оперувати нормативними етикетними формами ввічливості.

Найбільша категорія студентів II курсу виявила найнижчий рівень цього показника - 44%. Вибір й утворення словосполучень

із лексичних та словотвірних моделей можна охарактеризувати як інтуїтивний, що вказує на низьке або зовсім відсутнє «чуття мови» (*лапки вставлені мною - О.К.*). Словосполучення будувалися хаотично, без належної аргументації; речення, у які студенти вводили словосполучення, не відповідало нормам мови із стилістичного боку та не мало логічної побудови. Словосполучення узагалі спотворювало значення речення. Щодо вибору етикетних форм, то лексичний запас таких студентів був обмежений просторіччями типу: «Привіт!», «Хелло!», «Як ся маєш!», «Які справи!».

Запропонована методика використання методу моделювання, яку ми впроваджували серед студентів II курсу напряму підготовки «Менеджмент організацій» є яскравим свідченням задовільної підготовки фахівців означеного профілю. На нашу думку, одним із ефективних форм формування умінь і навичок, культури спілкування можна досягти шляхом впровадження у курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» методу моделей, що дозволить студентам зорієнтуватися у правильному виборі лексичної чи словотвірної моделі. Це, у свою чергу, допомагатиме уникати бар'єрів під час мовлення і створювати комфортну атмосферу комунікативного зв'язку.

Література

1. *Ботвіна Н. В.* Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділової комунікації : Навчальний посібник. - вид 2-ге, доп. та переробл. - К. : АртЕк, 2002. - 208 с.
2. *Костриця Н. М.* Методика навчання студентів спілкуванню в управлінській діяльності : Навчальний посібник. / Н. М. Костриця, В. І. Свистун, В. В. Ягупов - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 272 с.
3. *Пономарів О.* Культура слова Мовностилістичні поради : Навч. посібник. 2-ге вид. / О. Пономарів - К. : Либідь, 2001. - 240 с.

Науково-практичне видання

**УКРАЇНОЗНАВЧИЙ ВИМІР У СУЧАСНІЙ НАУЦІ:
ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТ**

**Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

Технічний редактор - Кунашенко О. В.
Комп'ютерна верстка - Лукьяненко Д. В.

Підписано до друку 21.03.2011 Зам. № 369
Формат 60*84/16 Ум. друк. арк. 14,2
Наклад 100 примірників

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського державного аграрного університету
54010, м. Миколаїв, вул. Паризької комуні, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1155 від 17.12.2002 р.